

FINANCOVÁNÍ CÍRKVÍ

Autor si jako téma své rigorózní práce zvolil problematiku týkající se církví, a to konkrétně problematiku jejich financování. Je možné konstatovat, že se jedná o téma velmi aktuální, a to zejména v souvislosti s připravovanými církevními restitucemi. Osobně se domnívám, že tato problematika má významný finančněprávní aspekt, neboť se jedná o vynakládání prostředků z veřejných rozpočtů a hospodaření se státním majetkem.

Z formálního hlediska se rigorózní práce skládá z prohlášení, obsahu, úvodu do problematiky a terminologie, 6 částí, části označené jako financování církví v budoucnu, pramenů (seznamu právních předpisů, literatury a příloh). Co se týká rozsahu rigorózní práce (87 stran textu), je možné konstatovat, že je dostatečný.

Po stručném úvodu, ve kterém autor vytyčuje svůj úkol (popsat a zanalyzovat historický vývoj právní úpravy v oblasti financování církví a současně také uvést faktické změny majetkových poměrů církví a náboženských společností v minulosti jako důsledky určitých historických událostí a změn příslušné zákonné úpravy) a vymezuje základní pojmy, následují části věnované české společnosti a náboženství a náboženské svobodě. Stěžejními částmi rigorózní práce jsou části pojednávající o právní úpravě financování církví a financování církví v současnosti. Další části rigorózní práce se zaměřují na financování církví ve Španělsku a Německu. Určité náměty *de lege ferenda* jsou uvedeny v závěrečné části rigorózní práce. V této souvislosti lze uvést, že rigorózní práce je z hlediska systematického vhodně členěna.

Část rigorózní práce označená „Česká společnost a náboženství“ je jakýmsi obecným úvodem do problematiky církví, přičemž je zaměřena zejména historicky. Další část se obecně zabývá náboženskou svobodou. Autor se zaměřuje jednak na historii, jednak na ústavní, mezinárodní a zákonné vymezení náboženské svobody.

Čtvrtá část rigorózní práce pojednává o právní úpravě financování církví. Tato část je pojata velmi historicky, neboť současnou právní úpravou se zabývají až poslední dva body této části.

Financování církví v současnosti je předmětem páté části rigorózní práce. Na úvod se autor zabývá otázkou restituce církevního majetku, a to jak z pohledu historického, tak z pohledu *de lege ferenda*. V této souvislosti by autor mohl při ústní obhajobě uvést, v jakém stádiu se nachází připravovaná právní úprava restitucí církevního majetku. V dalších kapitolách této části již autor rozebírá jednotlivé příjmy církví a náboženských společností, přičemž se zaměřuje zejména na daňové příjmy, resp. na jednotlivé daně komplexně. Na tomto místě musím upozornit na zastaralost určitých pasáží rigorózní práce (str. 60 – sazba daně z příjmů právnických osob, str. 66 – splatnost daně z nemovitostí) a dále na bod 5.5.4., ve kterém se určité skutečnosti opakují a jeho obsah působí nesystematicky.

Na str. 68-69 rigorózní práce autor vymezuje církev a náboženské společnosti jako veřejnoprávní subjekty. Vůbec se však nezabývá otázkou, zda církev a náboženské společnosti vykonávají působnost v oblasti veřejné správy a z tohoto důvodu nejsou ohledně této činnosti osobami povinnými k dani. Tuto problematiku by autor mohl doplnit při ústní obhajobě rigorózní práce. Dále se domnívám, že uvedení výčtu činností uvedených v příloze č. 3 zákona o dani z přidané hodnoty je zcela nadbytečné.

Na str. 71 rigorózní práce autor uvádí: „od 1. ledna 2005 se ale připravuje změna“. Toto konstatování v rigorózní práci odevzdané v dubnu 2008 působí až komicky.

V kapitole 5.11. rigorózní práce se autor zabývá možnostmi financování církví de lege ferenda. Při ústní obhajobě by mohl uvést svůj vlastní názor na daňové asignace a na jejich zavedení do právního řádu České republiky.

Rigorózní práce pokračuje částí věnovanou financování církví ve Španělsku a Německu. Vnesení mezinárodního prvku do rigorózní práce je nutné ocenit, neboť se autor neomezuje pouze na českou právní úpravu, a může tak komparovat zahraničněprávní úpravy s právní úpravou českou.

Souhrnně lze konstatovat, že z textu rigorózní práce je zřejmé, že autor se o problematiku financování církví velmi zajímá. Domnívám se však, že autorův osobní postoj k církvím a náboženským společnostem ho omezuje či dokonce mu znemožňuje přistoupit k dané problematice vědeckým způsobem, a to je rigorózní práci na škodu. Rigorózní práci se tak spíše než vlastní názory na financování církví prolínají autorovi názory na církve a náboženské společnosti samotné, zejména jejich postavení ve společnosti a jejich vztah ke státu. Rovněž se nemohu ztotožnit s autorovým názorem uvedeným v závěru rigorózní práce o možnosti zachovat status quo, neboť se domnívám, že současný způsob financování církví a náboženských společností je neudržitelný.

Z hlediska stylistického a gramatického je rigorózní práce na velmi dobré úrovni. V práci se minimálně vyskytují chyby v psaní a překlepy (např. str. 15 „určitého protomášovském“ nebo str. 75 „lez“). Autor by se však měl vyvarovat používání termínů a slovních spojení, které do vědecké práce nepatří (např. str. 21 „půvabné ustanovení“, str. 22 „vznešeně pravi“ nebo str. 29 „kratičkými“).

I přes výše uvedené výtky a nedostatky doporučuji rigorózní práci k ústní obhajobě.

Při ústní obhajobě by se autor měl zaměřit na tyto okruhy:

- korekci chyb, které se v rigorózní práci vyskytují,
- restituce církevního majetku de lege ferenda,
- církve a náboženské společnosti jako veřejnosprávní subjekty,
- daňové asignace.

V Praze dne 23. 5. 2008

JUDr. Radim Boháč, Ph.D.
oponent